FEMAD

Národní přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla
FEMAD Poděbrady / Divadelní Třebíč

číslo 03 ročník 33 14. května 2005

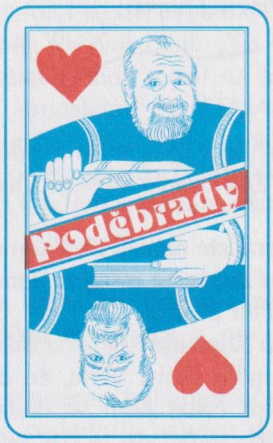

Šokující anketa

DOSLOVA PODĚRADY NEPODĚBRADY!

Ve druhém čísle zpravodaje jste si možná všimli povzdechu jednoho z porotců, že na festivalová představení doslova nechodí diváci. S reportážním diktafonem jsme se proto vydali doslova do poděbradských ulic, abychom doslova zjistili příčinu. Oslovili jsme doslova nereprezentativní vzorek obyvatelstva s otázkou, zda vědí, nebo aspoň tuší, jaká vrcholná kulturní akce se od čtvrtka do neděle doslova odehrává v divadle Na Kovárně. Odpovědi nás doslova šokovaly:

cca 50-tiletý muž v šusťákové soupravě, pravděpodobně sportovec
Nevím, nejsem zdejší.

30-tiletá žena s kočárkem, pravděpodobně matka
Ne. Nejsem vodsaď.

dva asi 13-tiletí hoši s bycikly, pravděpodobně cyklisté
Ahoj kluci, jste z Poděbrad?
Ne, ale já jsem tu bydlel.

cca 40-tiletá trafikantka, pravděpodobně trafikantka
Vím, FEMAD. Zítra odpoledne jdu na hradecký představení. Ale teď spěchám na vlak.

pětice ostrých mladých mužů, pravděpodobně místní gang
No tak to né. FEMAD? To nám nic neříká.

mlčenlivý muž na koni, pravděpodobně král
(žádná odpověď)
Jste zdejší?
(žádná odpověď)

Z naší ankety vyplývají dvě šokující zjištění. Za prvé – většina obyvatel Poděbrad (s čestnou výjimkou trafikantky) vůbec netuší, že FEMAD Poděbrady existuje. Na tom ještě není nic divného. Ale za druhé – z výše uvedené ankety nezvratně vyplývá, že většina obyvatel Poděbrad není z Poděbrad. A to je šok! Poděbrady jsou zřetelně potěmkinovou vesnicí, ve které nikdo nebydlí (ani ta trafikantka). Pak se ovšem nemůžeme divit, že na přehlídková představení chodí málo diváků. Vzhledem k tomu, že podobná situace panuje na většině přehlídek, bylo by dobré zjistit, jestli na tom nejsou úplně stejně i jiná města (Praha, Třebíč atd.). Jediné opravdu obydlené město v České republice je tak zřejmě Hronov, kde je diváků v hledišti vždy dostatek, naše poznatky předáme odpovědným orgánům – zejména opravdu zvláštní vyšetřovací komisi NIPOS-ARTAMA. O výsledcích jejího šetření vás budeme informovat.

David „Tuna" Slížek

Žaludová šunka

Tradiční sušená šunka jamón serrano (čti chamón serano) „dozrává" na horkém iberském vzduchu. Patří mezi vyhledávané španělské chuťovky. Nejdelikátnější, nejšťavnatější a nejdražší plátek lze odříznout z kýty Pata negra (čti pata negra), která pochází z vepříků krmených výhradně žaludy. To bychom měli listy, kule, žaludy. Do čeho se zakousneme příště?

Chcete vědět více? Maňana (čti zítra)!

Přiznej barvu

Díky povinné školní docházce...

Rozhovor s Václavem Poldou, režisérem DS Zdrhovadlo Klášterec nad Ohří

Včera jste nabídli divákům vaše zpracování známého románu Romaina Rollanda Petr a Lucie.
Dílo Romaina Rollanda mám rád už od základní školy. Věřte, že díky povinné školní četbě jsem se dostal k zajímavé literatuře. Vše se pak prohloubilo na střední škole. Konkrétně jsem chtěl Petra a Lucii divadelně zpracovat už v mládí, někdy v sedmnácti letech. Jádro souboru tvoří mladí lidé, které téma naší hry zajímá. Chápou, kde je její smysl a jednoznačně ji přijali.

Lze v tomto případě označit váš záměr jako generační výpověď?
Možná ano, ale v žádném případě nejde o nějakou moralitu nebo zprávu o společnosti. Rozhodně jsme chtěli připravit zajímavé divadlo s důrazem na hrůzy a nemyslnost války.

Dívky se ujaly rolí, které by spíše slušely mladým mužům. Chybí vám mladí herci?
Ano, v souboru mladí muži chybí. Zároveň si myslím, že to v naší hře příliš nevadí. Dnes už bych do rolí vojáků ani mladíky neobsadil, i kdybych tu možnost měl.

Název vašeho souboru Zdrhovadlo trochu provokuje studentskou recesí...
O recesi ani nejde. Vymýšlel jsem na začátku různé názvy pro soubor, nakonec zůstala zkratka ZIP. Potom Dita Jandová, která hraje Lucii, navrhla název Divadlo Zdrhovadlo.

Vaše představení sledovali zdejší studenti. Někteří ho přijali, ale jiní vyloženě rušili a evidentně se bavili na účet herců. Máte takovou zkušenost i odjinud?
Poděbrady byly spíše výjimkou, protože například na přehlídce v Lounech navštívily naše představení děti z dětského domova. Jejich pozornost byla úžasná, zřejmě jim nabízené téma bylo daleko bližší.

Jaké plány máte do budoucna?
Zkoušíme opět francouzskou klasiku. Prozradím, že jde o Nebezpečné známosti, premiéra bude na podzim. Také zkusíme divadlo jednoho herce, konkrétně titul Pan Theodor Mundstock.

Každému pokládám otázku týkající se karet. Máte nějakou oblíbenou kartu?
Nevím, jestli je oblíbená, ale první, která mě napadla, je srdcové eso.

(čej)

Foto Ivo Mičkal

Ve štychu

Pokus o výpověď

Divadlo Zdrhovadlo z Klášterce nad Ohří si rozhodně nevybralo předlohu, kterou lze snadno převést do jevištní podoby. Rollandova novela Petr a Lucie je poutavá příběhem lásky dvou mladých lidí v mezním okamžiku válečné vřavy, v níž oba posléze umírají. Autor napsal pouze dialogy mezi Petrem a Lucií, ostatní postavy jen popisuje a charakterizuje. S tím je třeba si při dramatizaci poradit. Otázkou také je, zda lze na jevišti hrát dialogy mezi mladou dvojicí tak, jak byly napsány – dnes už jsou poněkud mimo realitu. Je to v podstatě secesní symbolismus, krásně se to čte, ale na jevišti je nutné naplnit základní téma tělesností a smyslovostí, zkrátka životem. Režisér Václav Polda cítí, že je třeba pro to něco udělat, ale z postupů, které volil, je trochu znát nezkušenost a bezradnost. Mnohdy si situaci na jevišti spíše zkomplikuje. Evidentně hledá obrazné řešení, ale pokusy o metaforu sklouzávají v ilustraci. Příběh je ve svém celku poetizován, není zdůrazněno ono podhoubí, z něhož vzniká a vyvíjí se. Tedy onen kontrast syrové a bezohledné válečné hrůzy, kdy teče krev a lidé žijí pod neustálým tlakem a kdy z této hrůzy a z osamocení vyrůstá vztahdvou mladých lidí. V inscenaci Zdrhovadla je všechno zdánlivě učesané a příliš soustředěné na obrazy a komplikovaně realizované zbytečně dlouhými a složitými přestavbami. Vztah Petra a Lucie v inscenaci navíc (na rozdíl od novely) neprochází vývojem – jak byl nastolen, tak končí. Pokud zde cítíme skutečný život, pak je to díky představitelce Lucie Ditě Jandové, která je přirozená a opravdová. Upřímná snaha souboru o výpověď je nesporná. Zůstala však zatím pouze ve stádiu pokusu.

(ex)

Přiznej barvu

Chceme diváka pohladit po duši

Rozhovor s Jiřím Kašíkem, režisérem DS DK Kroměříž

Na FEMAD přijíždíte s komedií Ženy v éteru, kterou napsal člen vašeho souboru Matěj Pulkrábek. Tím měl vlastně možnost psát přímo na míru.
Chtěli jsme připravit titul, který by byl náš. Záměr dozrával osm možná deset let. Hledali jsme nosné téma nebo příběh, na jehož základě by se hra realizovala. Autor přistupoval ke zvolenému příběhu s tím, že v něm bude podstatnou složku tvořit hudba a písničky.

Po vašem úspěšném muzikálu Jeptišky přicházíte opět s hudební komedií. Můžeme pohovořit o programovém záměru?
Do určité míry je to naše parketa. Snažíme se využít muzikálnosti členů našeho souboru. Především ale chceme, aby hudba vycházela z divadla. Hudební divadlo nás baví, víme, že jde o velmi sdělnou formu. Při realizaci naší inscenace jsme nechtěli sklouznout do nějakého laciného bulváru. Právě tento úsměvný příběh byl ideálním materiálem pro hloupé gagy a fóry, kterých jsme se chtěli vyvarovat. Mým záměrem byl jemný, kultivovaný, poctivě připravený příběh, který diváka pohladí po duši.

Na amatérské podmínky šlo zřejmě o nákladnou záležitost...
Finanční náklady na realizaci jsme většinou hradili z vlastních zdrojů, na naše podmínky obrovské. Nyní se snažíme, aby se po menších částkách vracely zpět. Proto chceme Ženy v éteru hrát alespoň dva roky. Dnešní divák vyžaduje kvalitní světla, zvuk, zkrátka vše s nejvyšší profesionalitou. Za posledních deset let se nám díky tomu podařilo zdesateronásobit počet diváků, kteří pravidelně přicházejí. Dříve přišlo v Kroměříži na naši premiéru 100 – 150 lidí a na reprízu jen 30. Nyní přivítáme na premiéře 600 lidí, na repríze stejně tak. Naši diváci přicházejí nejen z Kroměříže, ale z celého regionu.

Jak se líbilo přivítání v Poděbradech?
Fantastický nápad. Chci tímto poděkovat poděbradským ochotníkům. Pětadvacet let hraju ochotnické divadlo, ale nikdy se mi nestalo, abychom byli takhle originálně přivítáni. Mrzí nás, že jsme to předem nevěděli. Mohli jsme se na pana krále náležitě připravit ... .

Další otázka patří opět kartám. Hrajete karty?
Ano, rád hraju mariáš, ale přiznám se, že velmi špatně. Mariáš hraji od vojny, potom byla několik roků pauza, ale když je příležitost, dám si rád několik partií.

Hrajete i o peníze?
Samozřejmě, k potěšení a pobavení mých kamarádů, kteří se mnou velice rádi hrají.

(čej)

Ve štychu

Koncert převlečený za divadlo?

Divadelní soubor Domu kultury Kroměříž realizoval scénář Matěje Pulkrábka Ženy v éteru, který vznikl na motivy povídky Marka Cradwicka. Samotný scénář není příliš kvalitní, ale to neznamená, že by na jeho půdorysu nemohlo vzniknout dobré divadlo. Dokonce jsme to do jisté míry předpokládali, protože si z dřívější úspěšné inscenace Jeptišek pamatujeme herecký a pěvecký potenciál souboru, spontaneitu i energii. Bohužel se tak nestalo. Zatímco v Jeptiškách si soubor dokázal dělat legraci ze sebe sama, v tomto případě hraje vážně něco pokleslého podobné americkému sitcomu, nehraje vztahy, ale jako by se předváděl před kamerou. Přitom pokud by se dokázal právě na sitcomy či neumělá vysílání malých rádií podívat s nadhledem, mohl vzniknout zajímavý a zábavný celek. Režisér Jiří Kašík navíc nevedl ženy k vytváření již zmíněných vzájemných vztahů ani s nimi nehledal důvod, proč v rádiu pracují, nemají proto minimálně do doby, než se objeví kontrolor, co hrát. Utíkají se tak k pitvoření a rovněž nenápaditá choreografie jim příliš nepomáhá. V druhé polovině se, alespoň ve včerejším představení, přece jen herečky poněkud uvolnily a daly nám pocítit závan oné výše zmíněné spontaneity a energie. Nesporná je muzikálnost souboru a pokud jde o provedení hudební složky, byla interpretačně na solidní úrovni, především pak sborový zpěv. Dokonce se může vloudit domněnka, že všechno ostatní bylo jen záminkou pro to, aby si kapela mohla zahrát a soubor zazpívat. Nic proti tomu. Ale pokud máme klást na celek divadelní měřítka, tak nezbývá než litovat, že se z nabízeného tématu jim nepodařilo vytěžit víc než pokleslou televizní zábavu.

(ex)

Přiznej barvu

Karolinka a Františák

Rozhovor se Zdenkou Pinkavovou, členkou divadelního souboru Jana Honsy Karolinka, která ochotně zastoupila nepřítomného režiséra Martina Františáka.

Režisér dnes s vámi není, co nám na něj prozradíte?
Rodák z Valašska, věk kolem třicítky, absolvent brněnské JAMU, profesionální režisér, působící od Ostravy po Brno. Dnes bydlí ve Valašském Meziříčí a do Karolinky dojíždí. Nejdříve u nás režíroval Maryšu. Doporučil nám ho dramaturg a umělecký šéf zlínského divadla Mirek Plešák, který s námi také spolupracoval. Scénář ke hře Doma psal asi rok, vlastně za pochodu při zkouškách se text dotvářel.

Co lze říci k vlastní inscenaci?
Je to příběh obyčejných lidí přímo z Valašska. Martin Františák čerpal ze života svých prarodičů a rodičů. Jako další zdroj mu posloužily životní osudy lidí, které poznal ve svém okolí. Jedná se o realistický pohled na skutečný život na beskydských kotárech bez příkras.

Zeptám se na podmínky, ve kterých dnes hrajete. V minulosti jste měli problémy.
V 90. letech se divadlo zavřelo a bylo vráceno v restituci. Deset let jsme využívali náhradní prostory a ve vedlejší vesnici jsme měli premiéry. Před třemi lety Marie Chovanečková, členka našeho souboru, otevřela rekonstruované Divadlo Karolínka. Máme tam nyní výborné podmínky ke zkoušení.

Foto Ivo Mičkal

Povězte nám ještě něco o vašem souboru. Stále hrajete Maryšu?
V posledních letech se soubor hodně obměnil, přišli mladší i z okolních vesnic. Podařilo se nám podchytit ty, kteří měli zájem. Maryšu jsme již přestali hrát. Hru vždycky nastudujeme, zúčastníme se několika přehlídek a přes zimu pracujeme na další.

Co připravujete do budoucna?
Nevíme, záleží na režisérovi, co vybere. Soubor má zájem s ním spolupracovat dál. Neradi bychom ho ztratili. Diváci vyžadují kvalitu a soubor by bez kvalitní režie ztratil úroveň. Panu Františákovi se u nás líbí a my jsme si na něj také zvykli.

Náš zpravodaj se letos nese v karetním stylu, takže se vás zeptám, jestli věříte na osud vyčtený z vyložených karet.
Nikdy jsem to nezkoušela, ale myslím si, že každý je strůjcem svého osudu. Ta karta k tomu může snad i pomoci.

(čej)

Ve štychu

Nevšední zážitek z Valašska

Scénář Martina Františáka k inscenaci Doma Divadelního souboru Jana Honsy z Karolinky je zakořeněn v prostředí Valašska a vychází z hluboké znalosti lidí, kteří zde žijí. Hraje o obyčejných věcech každodenního života, řeší se konflikty, které nám mohou připadat žabomyší, ale pro ně jsou důležité. Syrový reál je už ve scénáři a posléze v inscenaci vědomě kombinován se znakem, s básnickými obrazy (například zatloukání hřebíků a prázdné židle se svíčkami v úvodu při pohřbu). Do dvou dnů jsou nahuštěny události, na nichž si uvědomujeme koloběh života se všemi problémy, které vždycky byly a budou, se všemi radostmi i strastmi, se smrtí, v jednom okamžiku se v podstatě hraje minulost, současnost i budoucnost a vnímáme přesahy k obecnějším rovinám životní filozofie. Potkáváme svérázné figurky, k nimž celé to vesnické společenství přistupuje laskavě, protože do něj patří. Hraje o tom, co je to doma, ale také o hledání sama sebe, svého místa v životě, o pospolitosti a kořenech ... Herectví se vyznačuje lapidárností a hutností výrazu, bez přehrávaných emocí (jak snadno by to mohlo být patetické a vůbec není!). Je to herectví vědomé, postavy jsou vybudované. A jsou vybudované včetně odlehčujících výrazů či replik, včetně vulgarismů – a to všechno, protože je přirozenou součástí vyjadřování postav a nijak se do toho nešlape, dostává v rámci jazyka poetickou hodnotu. Přitom tyto vybudovan stavy působí autenticky, protože si jejich představitelé stojí za tím, co říkají. Cenné je, že toto herectví je herectvím ansámblovým, které v podstatě nemá slabiny.
Můžeme tedy shrnout, že představení souboru z Karolinky bylo silným a nevšedním zážitkem. Možná by mu ale ještě více prospělo, kdyby se hrálo bez přestávky.

(ex)

Karty na stůl

Salón odmítnutých

Povídání s Janem Pavlíčkem, který působil (60. – 90. léta) jako režisérc poděbradského souboru Jiří, o tom, jak to všechno začalo...

Patříte mezi divadelníky, kteří pamatují první legendární ročníky poděbradského FEMADu. Jak to tehdy začalo?
Vše začalo v redakci Ochotnického divadla u kafe s Jiřím Benešem. Napadla nás Přehlídka učňovského divadla. Ten název jsme zvolili proto, aby prošel tam „nahoře". Povedlo se. Záhy se festival přejmenoval na přehlídku mladých amatérských souborů, později na FEMAD.

Na poděbradský festival přijížděla celá řada osobností českého amatérského divadla. Vzpomínáte na některé?
Václav Špirit, který dnes působí v Německu. Pavel Dostál, současný ministr kultury. Josef Doležal, člověk s nevšedním smyslem pro humor. Vladimír Dědek, pracovitost sama. Dana Serbusová, realizátorka zajímavých pohádek atd. Těch dalších bylo mnoho, včetně dvou současných ředitelů pražských divadel, Petra Kracíka a Milana Schejbala.

A co Pavel Bošek? Říká se, že FEMAD označil za salón odmítnutých?
Pavel Bošek, velký kamarád. Pro ochotníky něco jako Vláďa Menšík. Pro srandu ochotný udělat cokoli. Pozvali jsme ho při FEMADu na biftek, jenže on přivedl další dva a satiricky se usmíval, když se má a ženina porce stěhovala na talíře hostů. V divadle se pak ohromně bavil na náš účet. Když jsem před čtyřmi lety pro paní Boškovou maloval jeho portrét, leccos se mi vybavilo. „Salón odmítnutých", tedy lidí, kteří nesměli hrát na Jiráskově Hronovu. Pavel tento název navrhnul, když jsme vtipkovali. Vzpomínám si, jak vysvětloval: „Vylezeš před oponu a divákům sdělíš, o čem ta hra není!" Jako psina dobrý, ale použít to pro cenzuru nešlo, takže alespoň „salón odmítnutých".

Festival nabízel celou řadu her, které se rozcházely s ideologií té doby. Pamatujete na nějaké konflikty se státní mocí?
Konfliktů příliš nebylo. „Ideologii" festivalu se nám podařilo zašifrovat. Synové Ludvíka Vaculíka se účastnili pod pseudonymy a Kafka nebo Grochowiak byli pro soudruhy moc složití, proto raději mlčeli. Samozřejmě všichni divadelníci věděli „vo co de". Režisér Zdeněk Pošíval říkal: „To je vohromný, všichni tady myslí na totéž, báječná atmosféra!" Na FEMAD pak začal dojíždět jako řada jiných vynikajících profesionálů. Tehdy patřili ochotníci k bílým krvinkám národa.

Utkvěla Vám v mysli nějaká výrazná nebo výjimečná inscenace z oněch dob?
Vynikajících inscenací bylo nespočet. Asi proto, že se kultuře nejvíce daří za persekuce. Lze uvést Baladu pro banditu (Lucerna Praha – Zd. Pospíšil), Romea a Julii (Gottwaldov –A. Navrátil), Matku Kuráž (Zeleneč – J. Bednárik), Umřít smíchy (Rakovník – J. Kodeš)... Jistě jich bylo více. Na vyjmenované vzpomínám nejčastěji.

Co říkáte vývoji současného amatérského divadla?
Nemám s ním už takový kontakt jako dřív, ale podle toho, co jsem doposud viděl, mi připadá, jako by krev totality stále kolovala v inscenátorech. Jako by dosavadní infuze demokracií nebyla dostatečná. Jako by se nedařilo mravnosti, moudrosti a myšlení. Snad proto, že je to ta nejtěžší práce. Snad proto se jí tolik souborů vyhýbá. Age, si quid agis.

(čej)

Srdcový král alias Vilém Tell

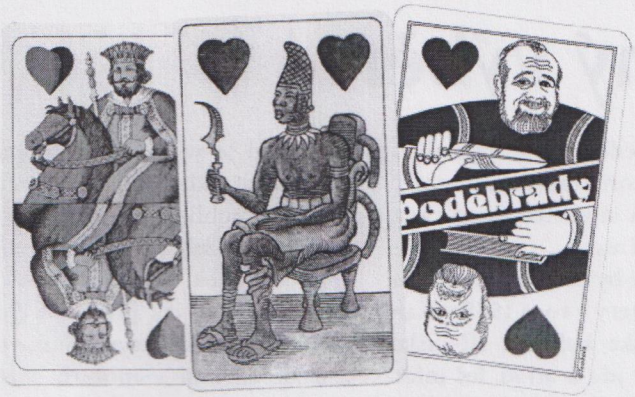

Představte si, že nás pátrání po 33. utroušené kartě zavedlo až k Vilému Tellovi. Ano, je to právě onen chrabrý bojovník za svobodu, který byl donucen vystřelit šíp proti jablku posazenému na hlavě jeho syna. A nejen to, stal se také hlavním hrdinou Schillerova dramatu. My si však ještě přisadíme. Vilém Tell se dokonce probojoval na lícovou stranu karet – jako Král!

(dos)

Dnes – sobota 14. května

10.00 h
Amatérský div. spolek RIYO Praha
Peter Shaffer: **Equus**

12.00 - 13.00 h
oběd

14.00 - 15.00 h
rozborový seminář

15.00 h
Nejhodnější medvídci Hradec Králové
Ruby Hoo: **Ultimatum**

18.00 - 19.00 h
večeře

19.00 - 20.00 h
rozborový seminář - Ultimatum

20.00 h
V.A.D. Kladno
Vladislav Vančura, Kazimír Lupinec: **Rozmarné léto**

23.00 h
Geisslers Hofkomedianten Kuks
Heinrich Rademin, Petr Hašek: **Atalanta aneb Pronásledování z lásky aneb Krutá královna Tegeantů**

00.00 h
Rozborový seminář: Rozmarné léto + Atalanta aneb Pronásledování z lásky aneb Krutá královna Tegeantů

Svršek nebo spodek

Váš kladný a záporný zážitek, chvilka, postřeh, setkání

Šotek – Valašský magický realismus, inscenace doma a něžná ramínka slečen Baranowské a Bezouškové

M. Strotzer – Karolinka doma

A. Exnarová – Představení Karolinky

Chvíle, kdy srdíčko převládalo nad divadlem

Mé dvoje náhradní oči

Nemohu se rozhodnout, ale nejspíš rozvařená rýže k večeři

Voko bere

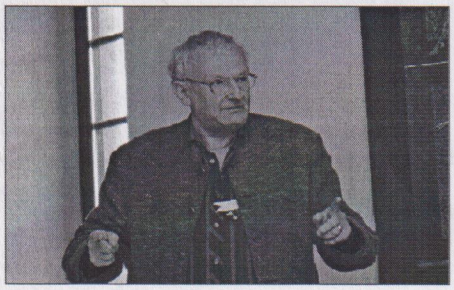

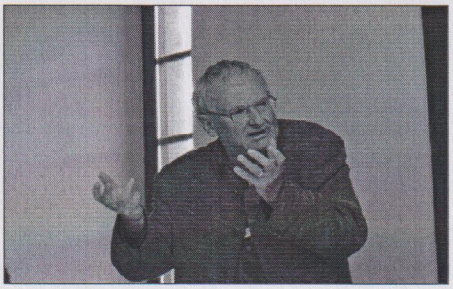

Foto Ivo Mičkal

Na hromádce

Barevný výběr

Milí příznivci bibliofilie! Opět se hlásíme s nabídkou čerstvého čtiva, které najdete v úhledných hromádkách bibliobufetu ve foyer divadla. Dnes něco pro opravdové fajnšmekry.

Pokud máte rádi žlutou, ukojí vaše smysly pampeliškově sytá obálka traktátu Zdeňka Hořínka „O divadelní komedii". Prodáno je již 50 % z našich nevyčerpatelných zásob (zbývá jeden výtisk), proto neváhejte, rozbijte prasátko a za pouhých 299 Kč tuto rozkošně žlutavou knížku zakupte! Jde o základní dílo o divadelní komedii, jejich zákonitostech, znacích, historii, žánrech, o komických postavách a situacích, komickém jednání a herectví atd.

Milovníci fialové by neměli opomenout slovutný spisek, který v roce 1988 vydalo Středočeské krajské kulturní středisko. Modří už vědí, že jde o útlou, leč informačně hutnou knížečku „Základy pojmů v dramatickém umění", jež je jakýmsi Reader's Digestem obsáhlého traktátu Otakara Zicha, který odpovědně redigoval PhDr. Milan Strotzer.

Pokud je vaší barvou zelená, určitě vaše čočka ráda zaostří na kvalitně brožovanou publikaci „Základy činoherní režie" autorského dua Jan Císař a František Štěpánek. Jde o praktický manuál, který ukazuje, jak přeměnit člověka na režiséra. Krátký úryvek mluví za vše: „...Muž se vrtá v motoru. Najedou se z něho vynoří, cosi pod ním hledá, zmizí pod ním, koukají mu jen nohy. Žena odloží houbu..."

Váš bibliobufeťák DS – a pamatujte: každá kniha má své dobré stránky!

FEMAD – zpravodaj Festivalu mladého amatérského divadla vydalo Kulturní a informační centrum Poděbrady, s. r. o., nám. Jiřího 1/I., 290 01 Poděbrady, tel.: 325 61 25 05, e-mail: divadlo@kic-podebrady.cz, www.kic-podebrady.cz.